

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz a
punk kiadóhivatala és az
Általános Tudósító Vi-
déki lapok központi hir-
detési osztálya Budapest
VII., Erzsébet-körút 41.

P O L I T I K A I H E T I L A P

A kritikus napok után.

Közönségünk föllelegzett. Elmultak a kritikus napok, melyekre itt-ott a tervbe vett nemzetiségi népgyűlésekkel kapcsolatban viharokat jósoltak s most szinte megkönnyebbülten néz ki-ki a jövő felé. Csend van, az kétségtelen de hiba volna azt hinni, hogy az örökké zavartalan marad.

Amit mi néptünk nagy tömegéből most és időről-időre belátunk, az csak maga a külső máz, a külszin, mely még rendes körülmények között is lényegesen eltér az igazi belső élet egész világától, de a mai rendkívüli időkben a lelkek látszólagos nyugalomát egyszerűen tudomásul venni nem szabad. A látszat csal. A felszin ugyan sima, csendes, a felületes szemlélő semmi megfigyelésre méltót sem talál már rajta, de aki már sejt valamit s fülét közelebb tartja a nagy tömeg felé, az ott különös zszibongást, zavart, mondhatnók: nyugtalanságot fog tapasztalni.

Csak le kell szállni a nép igazi világába, meg kell őt lepnünk rendes napi foglalkozása mellett s tapasztalni fogjuk, hogy ott valami nagyot változott.

A féktelen izgatás nem tévesztette el hatását, néptünk lelke meg van mérgezve.

Neveket hallunk a legnagyobb tisztelettel és magasztalással emlegetni, melyeket a törvény megbélyegzett már és viszont köztiszteletnek, közbecsülésnek örvendő egyének neveit halljuk, amelyek itt mint zsarnokok, elnyomók, jogaikkal visszanelk nevei a legnagyobb elkeseredéssel tárgyaltatnak.

Törvény, hivatal és hatósági

személy iránt nem ismernek többé tiszteletet, ezek tekintélyének romjain felépült az izgatók istenített hatalma, akiknek rendelkezési jogát is elismerik már.

Mindenki mélyen meg van rakva gondolatokkal; amiknek alakot adni még nem is tud talán, de amelyek mégis mély barázdát szántanak a lélekben, amely tőlük már szabadulni nem képes. Az egyes jelenségekből erre is következtethetünk.

Volt ennek a földnek is multja. És bár 1000 esztendő lefolyása alatt a történet egyetlen egy ponton sem választja külön azt a haza történelmétől, most a nép fantáziájában s itt-ott ajkán is, mint külön egész kezd szerepelni. Ertesültünk hősök, lovagok, sőt királyok mondáiról, melyekben róluk, mint a nagy szláv birodalom visszaállításán fáradozó egyének-ről és viselt dolgairól van szó. Így jelenik meg Csák Máté is, mint szláv nemzeti hős. Ezekben a mesterséges s mondva csinált legendákban a szláv függetlenségre való jogosultságot érzékelik meg.

A nép képzelete így is le van kötve, de hogy az élesztessék is, gondoskodnak róla a nemzetiségi lapok s a keresztül-kasul utazgató úgynökök maguk.

Amazok előre hirdetik a népgyűléseket, kiáltványokat terjesztenek világgá, melyekben szigoruan megköveteltetik a résztvétel s amelyek pontosan kitűzik a helyet, napot, órát is, ahol és amikor emezek megjelenjenek s a vége mégis majd mindig az, hogy ugyanazok összeülnek másutt és más időben, hogy oda intett hiveiket a továbbiakra kioktassák. Hogy itt, hatósági ellenőrzés

nélkül, miről folyik a tanácskozás, azt ismét csak sejteni lehet.

Hihetetlen módon elmérgesítette az egész dolgot a norvég költő is. A művelt külföld még ki tudja belőle hámozni az igazságot, de már a nép között elterjesztett balhítet ellensúlyozni alig lehet. A tót lapok és szónokok siettek fölhasználni azt.

Elképzelhető, hogy milyen hatással volt a népre a norvég költő fejtegetése a szlávok bekövetkezendő egyesüléséről és az, amit a magyar politikáról mondott, hogy most a nép úgy beszél róla, mint a világ legnagyobb tudósáról, kinek véleménye és akarata előtt királyok és országok hajolnak meg.

Nem kell tehát hinni a látszólagos nyugalomnak, csendnek, mely a kritikus napok elmúltával bekövetkezett. Alul forr valami.

S ez a lappangó láz annál veszélyesebb lehet, minél kevésbbé ad most életjelt magáról, s minél kevésbbé tudunk mi tájékozódni annak nagyságát illetőleg.

Annýt tudunk, hogy vannak törekvéseik, vágyaik, melyekről csak a legmeghittebb környezetben tárgyalnak nyiltan, de amelyekre a népet is előkészítették már.

Hogy van működő, titkos szervezetük, mely ezeknek szolgálatában utazik s hogy vannak intézeteik, melyek ezek érdekében az áldozatoktól sem riadnak vissza. Szóval, egy teljesen szervezett, titkos politikai szövetséggel állunk szemben, melynek hatalma olyan arányban épül, amilyen rohamosan apad a törvény és a hatóságok iránti tisztelet s melynek vakmerősége folyton emelkedő befolyással is hatványozott mértékben fokozódik.

Szenásy Gyula, különleges női ruhakelmék áruháza, Budapest—Páris.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ezidei kiváló szép és dus választékban levő

ÖSZI ÉS TÉLI RUHASZÖVETEK

kizárólagos eladásával Turócszentmárton és környéke részére LANG M. ÉS FIA turócszentmártoni céget biztam meg. Nevezett cég minden vásárlási kényszer nélkül (vidékre is) bemutatja mintáimat.

Tisztelettel SZÉNÁSY GYULA.

Ettől a jövőben se várjunk nyugalmat. Harcolni fog az, ha lehet, még kevésbé válogatott eszközökkel s előreláthatólag folyton fokozódó vakmerőséggel is.

Evvél szemben ne álljunk meg eddig elért kevés sikereinknél, hanem a megkezdett uton és eszközökkel szintén fokozott erélyességgel szálljunk szembe azokkal, akik mindentünk, önmagunk és mindnyájunk rovására és megrontására esküdtek össze, hogy ennek romjain saját hatalmukat építsék föl. Semmi kétség többé, fajok harcáról van ismét szó, melyben a magyar talán kisebb számmal lesz képviselve, de részünkön az igazság és az isten, a győzelem is csak a miénk lehet.

És ne tévesszen meg bennünket az idegenek véleménye sem.

Nagy ész ha téved, akkor nagyot téved. Ezekkel is úgy vagyunk.

A magyar nemzeti állam kiépítéséről.

III.

Pedig — ha meggondoljuk — egy kis jóakarattal mellett aprólékos dolgokkal szinte csodákat művelhetne a társadalom. Feltéve persze, ha volna benne akarat és elhatározás.

Hogy tovább ne menjünk, posztóért évente temérdek millió vándorol külföldre, az osztrák, a cseh, a morva, a német s az angol gyárosok zsebeibe. Nálunk nem is tekintik urnak azt, aki magyar posztóból készítteti ruháit. Pedig tagadhatatlan, hogy gyapjunk az első minőségű Európában.

Nem kellene tehát egyéb, mint hogy azokat, akik a divatot irányítják, annak minőségét megszabják, hassa át egy kis nemzeti szellem. Tessék a nemzeti és országos kaszinó tagjainak kizárólag magyar posztóból készíttetni a ruháikat és majd meglátják az urak, hogy utánuk megy egész Magyarország. Jól ismerem én a mi közönségünket és biztosra veszem, hogy egy-két esztendő leforgása alatt a gácsi és zsolnai posztógyáron kívül még egy pár hatalmas ipartelep fogja feldolgozni a kitűnő magyar gyapjut posztóvá és egy pár ezer embernek fog megéltetést adni.

Ha az amerikaiak rongyos ruhában tudtak élni — mert nem akartak idegen posztót használni — amig megteremtették a saját hatalmas gyáraikat, annyit mi is méltán elvárhatnánk a társadalom vezető elemeitől, hogy tündetőleg jó példával járjanak elől.

Az ilyen kicsinyesnek látszó, de tulajdonképen nagy horderejű társadalmi akció mely nyomokat hagyna maga után.

Eltekinthez attól, hogy évente milliók és milliók maradnának itthon, csakhamar óriási lendületet venne a posztógyártás és ezen a réven nagy mértékben csökkenne a kivándorlás.

De mintha hallanám a közönség véleményét:

— A magyar posztó nem jó, nem szép, nem versenyképes, nem fedezheti a szükségletet.

Ezt is elhiszem! De hiszen a gyermek se tud egyszerre járni; azt is támogatni kell első lépéseiben.

Ha meg lesz bennünk a mindent kiegyenlítő és összefoglaló hazaszeretet és a szilárd, semmivel és senkivel meg nem alkuvó elhatározás, akkor kezdetben elnézzük a serutlő ipar apró fogyatkozásait és inkább járunk kevésbé jó minőségű magyar posztóból készült ruhában, mint a legfinomabb angol, vagy pláne a selejtes morva posztóban. Ez az egyetlen mód, hogy megteremtjük a nagy magyar ipart és függetlenítsük minden idegen befolyás alól.

De nézzünk csak egy másik kiálló példát! A Nürnbergi baba-játékok révén évente szintén milliók vándorolnak ki külföldre ebből a szerencsétlen országból. Pedig nyilvánvaló dolog, hogy hatalmas rengetegeikben évente legalább is annyi fenyező rothad el, mint amennyiből ezek a játékszerek Nürnberg összes ilyen gyáraiban — egész Európa részére készülnek.

Hát olyan tökkel ütött faj vagyunk mi, hogy a mi fiaink nem tudnák megtanulni Nürnbergben ezt a gyermekjáték-gyártást? Vagy teljesen lehetetlen volna az, hogy egy pár szakembert — ha áldozatok árán is — Nürnbergből idetelepitstünk és a Felvidéken meg Erdély bérci között felállítsuk azokat a gyárakat, amelyek első sorban ezeknek adnak kenyeret, másodsorban milliókat tartanak itthon az évente külföldre vándorló magyar pénzből?

Csak hogy mindezekhez két dolog szükséges: *akarat és idő*.

Mi azonban egyikkel sem rendelkezünk. Akaraterőnk — úgy látszik — teljesen hiányzik; drága időnket pedig teljesen lekötí a sok meddő kűzjogi vita és a — világpolitika!

És az, ami Magyarországnak évszázados betegsége: az Ausztriával való gazdasági és kűzjogi kapcsolat!

*

Nehogy az általam annyira perhorreskált magyar betegségem egyikébe magam is beleessem, kijelentem, hogy csak egy kis házi politikáról óhajtok csevegni, amely különösen a román kérdés megoldását érinti.

Régi igazság az — de mindig új marad — hogy valamint a családok, úgy a népek boldogulásának is egyik alapfeltétele a béke. A családok éppen úgy, mint a nemzetek, különböző természeti elemekből állanak és naponta láthatjuk, hogy ott, ahol a viszálykodás gyökeret vert, az együttélés, de különösen az áldáshozó munka lehetetlen.

Ha mi a hazánkban jelentékeny számot tétvő, nem magyar ajku polgártársainkkal állandó harcban állunk, nemcsak őket gyengítjük, hanem saját magunkat is. Az erő gyengítése pedig — örök törvényei szerint a nagy természetnek — satnyulásra, majd pedig teljes enyészetre vezet. Látnunk kell, hogy a folytonos, áldatlan belviszályok mennyire lekötik erőnket és mily nagy mértékben nehezítik meg a nemzeti állam terbe vett kiépítését. Éppen ezért — a nagy célok elérhetése érdekében — minden lehető el kell követnünk, hogy a nemzetiségekkel — a magyar állameszme megővése mellett — közmegegyezésre szolgáló és évszázadokra kiterjedő tisztességes békét kössünk.

Igaz, hogy mindezekkel már kísérleteztünk — de eredménytelenül.

Azóta azonban több mint egy félszázad pergett le az idő rokkáján és különösen a románságnak elég ideje volt arra, hogy a multak felett elmélkedjék.

Ha objektíve gondolkoztak és szemük előtt lebegett *Simonescu* szenátornak, Románia higgadt gondolkodása, előkelő államférfiának „*Romania Rusia si Intreita alianta*” című munkája, akkor arra az egyedül helyes konkluzióra kellett jutniuk, hogy inkább a magyar nemzettel élnek a szabadság, egyenlőség és testvériség szent jegyében, mint a nemzetiségeket évszázadok óta kiszilpózni, a lehetőségig kihasználni akaró osztrákok zsarnok uralma, vagy az orosz atyuska kancsukáinak suhogása alatt.

Az a körülmény, hogy egyes nemzetiségi agitátorok — mindezeket tudva — még mindig nem nyugszanak meg a változatlanban és egyre tovább tűzik veszedelmes játékaikat, ne tántorítsa el egy pillanatra sem az államalkotó magyar nemzetet attól, hogy továbbra is öntudatosan, rendíthetetlenül, a hozzá illő méltóságos nyugodtsággal — de semmiesetre a jelenlegi képviselőházban lábra kapott tónusban — kűzjogi ügy céljának eléréseért.

Az agitátorokra való tekintet nélkül minden erőnkkel oda kell hatnunk, hogy ennek a hazának minden fia — legyen bár nem magyar ajku — egyaránt, szívvél és lélekkel szeresse ezt a hazát. De éppen azért arra kell törekednünk, hogy a hazának egyetlen polgára se érezze magát a hazában idegennek.

Régi dolog az, hogy a társadalmi érintkezés sokszor lerombolja a legerősebb válaszfalakat is. Azon kell tehát igyekeznünk, hogy folytonos, állandó társadalmi érintkezés útján lopjuk be magunkat és ezzel együtt a magyar állameszmet a nemzetiségi polgárok szívébe. Igyekezzünk így megnyerni rokonszenvűket és bizalmukat.

Világosítsuk fel őket jóakarattal, elnézőleg, gyengédnek nézeteik ferdeségéről beteges és célt hoz semmiesetre sem vezető joggatlan kívánságaik alapatlanságáról. Viszont azonban menjünk el velük szemben az engedékenység legvégső határáig, egészen addig, amikor maguk is kénytelenek lesznek belátni, hogy ennél tovább már az államfenntartó magyar nemzet egy lépéssel sem mehet, ha csak életerejét önmaga megőlni és ezeresek hazáját és alkotmányát romba dönteni nem akarja. Ha azután így bizalmukat és rokonszenvűket megnyertük, lassan és óvatosan csepegtessük szivükbe a magyar haza iránt való lángoló szeretetet.

Milyen más viszonyok is volnának ebben az országban, ha az itt élő, közel huszmillió ember ösztetartana, ha bajban és jólétben osztályos-társra volna egymásnak, ha szívében kiolthatlan hazaszeretettel együtt munkálkodna a magyar haza boldogításán és felvirágoztatásán!

Körülbelül egy negyedszázad óta kísérlem éber figyelemmel az erdélyi tulzó románok mozgalmait és ezzel együtt figyelemmel magát a népet is, amelyről tapasztalataim alapján határozottan állíthatom, hogy nálánál jámborabb, engedelmesebb nép nincs egész Európában. Egész kis könyvtárt olvastam

össze közismert román és magyar íróktól a román kérdés megoldására vonatkozólag s ezenkívül figyelemmel kísértem legelőkelőbb államférfiaink ez irányban elmondott parlamenti beszédeit és hírlapi közleményeit.

A muzeumi tót társaság megrendszabályozása.

Annakidején megemlékeztünk arról, hogy az ujonnan felépült tót muzeum alapkövetétele minő körülmények közt ment végbe s megemlékeztünk arról is, hogy a nyár folyamán történt felavítása is valóságos politikai tüntetéssé fajult. Sajnos, de ez már rendszer, hogy a nemzetiségi urak folytonosan és céltudatosan provokálják a hatóság beavatkozását, még oly kérdéseknél is, melyeknek a politikához semmi közük, csak azért, hogy lehessen miért panaszkodni, hogy lehessen miért rágalalmazni a magyar hatóságokat az előtt a nép előtt, mely amugy is könnyen fölül minden tervszertelen kiszelt fillentésnek.

Igy lesz ez most a tót muzeummal is! A társaság dacára annak, hogy ismeri azt a miniszteri rendeletet, mellyel a muzeumi tárgyak s a pecsét magyar nyelvű felírással ellendő ellátása is elrendeltetett — miből önként következik, hogy a külső felírásoknak is magyar és tót nyelveknek kell lenniök — az épület homlokzatán tisztán és kizárólag tót nyelvű felírást alkalmazotti, még pedig olyat, aminek ott, a fogalom helyes szempontját tekintve, helye nincs.

Az ujonnan emelt épület ugyanis a muzeum céljaira emeltetett: tehát muzeum és nem „Museum Slovenská Spoločnosť“, vagyis nem *Muzeumi Tót Társaság*.

A helyes felírás tehát *Muzeum* lett volna. De a nemzetiségi uraknak nem kellett ez, nekik okvetetlen szükségük volt arra, hogy ott fityegjen a „Slovenska“, hogy ezzel tüntessenek az épület különleges jellege mellett.

Ha az épület hivatásának megfelelő felírás, a *Muzeum* alkalmaztatott volna annak homlokzatára, senkinek sem jutott volna eszébe, hogy a felírás ellen szót emeljen. Mivel azonban tünteteskép oly tót felírást alkalmaztatott, melynek se füle, se farka, most már a hatóság is érvényt fog szerezni az elől említett miniszteri rendeletnek s kívánja, hogy a tót felírás mellett magyar is alkalmaztassék.

Evégből vármegyénk alispánja a következő átiratot intézte a muzeum elnökségéhez:

A társulatnak Turócszentmártonban ujonnan emelt épületén csak tót nyelvű felírás van alkalmazva.

Annak idején az illetékes miniszter ur elrendelte volt, hogy muzeumok helyiségei és az azokban lévő tárgyak magyar nyelvű felírásokkal is ellátásanak, továbbá hogy magyar felírással ellátandó pecsétet is beszerezzenek.

Mindez a miniszter ur rendeleteihez képest meg is történt.

Ezen miniszteri rendelet szelleméből következik, hogy a muzeumi épület homlokzatán sem alkalmazható kizárólag tót nyelvű felírás, hanem kell, hogy azon egyúttal magyar nyelvű felírás is legyen.

Utasítom ennél fogva elnök urat, hogy a muzeumi épületre magyar nyelvű felírást is helyeztessen el, még pedig olyképen, hogy

elhelyezése a magyar nyelvű szöveg elsőbbségéről világos és félre nem érthető tanúságot tegyen.

Mi sem természetesebb, hogy a rendeletből kifolyólag lesz megint méltatlankodás, rágalmazás, pedig az alispáni rendelet nem kíván egyebet, mint érvényt akar szerezni már fennálló hatósági rendelkezésnek.

(ch.)

Párvy Endre ünneplése.

Szép tünnetet ült folyó hó 5-én Znióváralja hazafias társadalmá. A tanítóképezde tanári kara rendezett bankettet ujonnan kinevezett igazgatója, Párvy Endre tiszteletére s mindenki, aki ismeri az új igazgató eddigi hazafias munkásságát, munkásságának eredményességét, sohasem lankadó ügybuzgalmát s mindenki, aki ismeri Párvy Endrét, mint embert, nem fog csodálkozhatni azon, hogy az ünneplésből nemcsak Znióváralja kérte ki a maga részét, de hogy képviselve volt ott széles a megye magyar társadalmá s nem fog csodálkozhatni azon, hogy a bankett hangulata mindvégig lelkes és ünnepi volt.

8 óra felé gyülekezett a közönség a Magyar Olvasókör helyiségeiben. Sorai között ott láttuk Justh Ferencet, megyénk főispánját, Éder Ferencet, a zniói járásbírószág vezetőjét, a tanítóképezde, erdészek járásbírószág s az egész zniói társadalom minden számottevő tagját s azonkívül szokatlan nagy számban jelentek meg Turócszentmárton és a vidék képviselői. Az első felköszöntőt Kirchnayer Győző tanítóképezde tanár mondotta. Meleg szavakban méltatta Párvynak egy tanári, mint társadalmi működését és érdemeit. Utána Éder Ferenc járásbíró a znióváraljai Magyar Olvasókör nevében köszöntötte fel az ünneplést a tőle megszokott meleg, kedélyes humorral s míg Kirchnayer beszéde annak a becsülésnek volt kifejezője, melyet Párvy mint munkás ember oly egyértelműleg vitt ki magának, addig Eder szavaiból az a meleg szeretet tükröződött vissza, mellyel ismerősei kivétel nélkül kell, hogy körülvegyék. Mondanunk sem kell, hogy mindkét toastot a közönségnek ritkán látott lelkes ünneplése követte.

Majd Párvy Endre kelt fel szólásra. Mély és tartalmas szavai lebilincseltek az egész közönséget. Kvázi programját adta jövőbeli működésének. Olyan programot, melyet maroknyi magyarságunk minden egyes tagja megszívlelhetne s csak sajnáljuk, hogy Párvy tulzott szerénységéből kifolyólag nincs módunkban beszédét egész terjedelmében leközlönnünk.

— Minden magyar embernek, aki ide került erre az ellenségtől körülvelt távoli expozitúrájára a magyar kulturának, volta képen kettős életet kell élnie, kettős kötelességet kell teljesítenie. Az egyik életét pályájának kell szánnia, azoknak a kötelességeknek, melyeket hivatása ró rá. A másikat a magyar társadalomnak, a magyar társadalom erősödésének, annak a harcnak, a melyet a magyar állami eszme teljes kidomborodása érdekében kell küzdenünk. Most, hogy új állására kinevezték, most is folytatni kívánja ezt a küzdelmet. Nem is azt keresi kinevezésének tényében, hogy állása diszesebb lett-e, vagy sem, ő csak azt látja, hogy

kötelességei sokasodtak, hogy a hely, melyet elfoglalt, nehezebb és felelősségteljesebb. Szent ígretet tesz, hogy a harcot tovább fogja folytatni a magyar nemzeti kultúra fejlesztése érdekében s emeli poharát arra a nemzeti misszióra, mely nekünk magyaroknak itt osztályrészül jutott; emeli poharát ennek a misszióknak harcosaira, a harcosok vezérére: Justh Ferenc főispánra és a győzelemre.

A szünni nem akaró lelkesedéssel fogadott beszéd után Zámboj Béla zniói káplán köszöntötte fel hazafias szellemben tartott szavakkal Justh Ferencet, mint azt az embert, aki meggyénkben a nemzeti kormányt képviseli.

Majd újra Párvy emelkedett szólásra, felköszöntvén Rakovszky Iván th. aljegyzőt, ifj. Rakovszky István th. szolgabíró, mint a megye magyar társadalmának és speciálisan a zniói Magyar Olvasókörnek új tagjait.

Rakovszky Iván Éder Ferencet, az Olvasókör elnökét élteti. Az igazság ünnepepét ültük, ugymond, az igazságosan méltányolt érdemek ünnepepét, helyénvaló tehát, hogy a helybeli igazságszolgáltatás főnökéről sem feledkezzünk meg.

A társaság a legteljesebb hangulatban maradt együtt a reggeli óráig s azt hiszem, hogy nincs a résztvevők között egy sem, akinek emlékébe nem vesődött volna be ez az este s ne meritett volna bizalmat és tanulságot a jövőre nézve, bizalmat és tanulságot, hogy igenis lehet itt a neruzetiségek vidékén is erős, összetartó magyar társadalom teremteni s ennek a magyar társadalomnak segélyével győzelemre vinni a sokszor megtépett háromszintű lobogót.

Október 10.

Beszélni lehet róla, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége helyesen vagy helytelenül cselekedett-e akkor, midőn október hó 10-ére az általános választói jog érdekében az ország egész területére kiterjedő egynapos munkaszünetet proklamált.

Mi azonban, kik a szociális kérdések teljes rendezésétől, a szociáldemokrata program megvalósításától a magyar nemzeti érdekek szempontjából sokat várunk, éppen azért határozottan elítélünk minden erőszakos eszközt, mert szerintünk az ily ballépések a még a köztudatba át nem ment nagy eszméknek nemcsak hátrányára, de határozottan ártalmára vannak.

A nagyközönség ugyanis rendszerint pusztá költéségekkel, apró eseményekkel szüri le következtetéseit s alkotja meg ítéletét s kész rögtön az eszmék rovására írni mindazon jogserelmeket, melyeket egyesek elkövetnek, de melyek ily nagyszabású mozgalom, ily nagyszabású demonstráció alkalmával szinte elkülthetetlenek, mert okzaltált ember akad mindenütt.

De ha valahol, akkor éppen nálunk a Felvidéken nem volt igazolt ez a mozgalom, mert a nemzetiségi urak kitartottjai szívesen aknáznak ki minden rendkívüli helyzetet a maguk javára s beültetik az urukat oda is, ahol semmi keresnivalójuk nincs s rákenik a nemzetiségi irányzat mázát még a szociális kérdésekre is, minél fogva nemcsak a hatóságokon, de az egész magyarságon az a teljesen igazoltnak látszó feltevés és meggyőződés vesz erőt — bár ez nem igaz —, hogy a szociáldemokraták egy követ futnak azzal a

párttal, mely ellen évtizedek óta sikerrel küzdöttünk s tudattá érlelődik bennünk az a gondolat, hogy a pártvezetőségéből csakugyan kihalt minden nemzeti érzés, minden hazaszeretet, s hogy a pártszervezet tekintetében hirdetett nemzetköziség nemcsak tárgyi, de alanyi is.

Es ha nagyon kutatjuk azon, majdnem teljesen egyöntetű eljárás belső okait, melyek a hatóságokat a párt által előre meghirdetett gyűlések betiltásakor vezették, szinte kétség-telentl megállapíthatjuk, hogy az elutasító végzéseket indító oka alig volt egyéb, mint az a hiedelem, hogy az ily gyűlések a nemzeti-ségi érzelmű, kellőleg nem is szervezett, nem öntudatos munkáslelő többsége miatt, nemzetiségi tüntetéssé fajulhat.

Es ha szigorúan mérlegeljük a csüttörtöki események egymásutánját, a hatóságok eme feltevése látszólag be is igazolódott, mert a rendező elemek épen annak a gyárnak alkalmazottjaiból kerültek ki, melynek nemzeti-ségi színezete le nem mosható, melynek javarésze külföldi, s melynek jórészt öntudatos szocialistáknak el nem ismerhetjük.

Kézenfekvő dolog tehát, hogy a csüttörtöki demonstráció főleg nálunk nagyon ártott a szociális eszméknek, mert most már a hatóságok, ezen események tanulságából merített meggyőződésből — melyet tisztán a külső jelenségek szűrték le — meg fognak akadályozni minden oly mozgalmat, mely a szocializmus ügyével összefügg.

Mi, akik tudjuk, hogy a munkásszer-vezkedésnek a nemzetiségiek mozgalmához semmi közük sincs, épen ezért rendkívül sajnáljuk a csüttörtöki munkaszünetelést, de másrészt beigazolja tudjuk most már azt a folyton hangzottot elvünket, hogy a munkásságnak minden erőszakos lépéstől tartózkodnia kell, mert az erőszak mindenkor ellenszenvet szül.

A csüttörtöki eseményekről egyébként a következőkben számolunk be:

Turócszentmártonban.

Mint annak idején hírül adtuk, már napokkal ezelőtt piros plakátokon hirdették a helybeli szervezett munkások az október 10-iki munkaszünetet.

A hatóság a mozgalommal szemben a leg-erélyesebb óvintézkedéseket foganasította. Elrendelte, hogy a korszmák 9-én este 7 órától péntek reggelig zárva tartassanak, s azokban a megszálló és törzsvendégeken kívül senkinek ital ki ne szolgáltassák. Az utcákon megtiltott minden csoportosulást s egyben gondoskodott arról is, hogy rendelkezéseinek megfelelő karhatalommal érvényt szerezzen. Végül pedig a bejelentett népgyűlést az elő-intézkedések szelleméből kifolyólag betiltotta.

Ennek dacára is csüttörtökön reggel nagyobb csoportok verődtek össze a piacon, melyeknek nagyobb kontingensét a *székgyár munkásai* szolgáltatták, s ezek a szakszervezet helyiségébe igyekeztek, de utközben a helyi rendőri hatóság közegei által szétosz-lásra szólítottattak fel.

Miután azonban eme felszólításnak nemcsak nem engedelmeskedtek, hanem feleselni, sőt a hatóságok közzelleg gorombáskodni kezdtek, a karhatalommal a vármegye udvarára internálta a zavargókat, honnét, miután szem-lyazonosságuk megállapítottat, hármasával

szétbocsájtattak, de ellentük a megtört eljárás folyamatba tétetett. A letartóztatott 37 egyén közül 19 székgyári munkás volt, s ezek nagyobb része is külföldi illetőségű, kiknek véleményünk szerint is a magyar politikai viszonyok alakulásába beleszólásuk egyáltalán nem lehet.

Egyébként semmi rendkívüli eset nem fordult elő s a csüttörtök éjjel is minden rendezés nélkül mult el.

Pribócson.

Szerdán rémhírek kaptak szárnyra Pribócáról kelteve. Véres támadásokról mesélt a fáma, melyeket a mezőgazdasági munkások rendeztek volna az ottani birtokososztály ellen, sőt mint pozitívumról meséltek, hogy Karlovsky Iván és Ujhelyi Gábor földbirtokosokat a cselédség vasvillákkal loszurta. A helyszínére küldött karhatalom jelentése azonban csakhamar meghazudította ezeket a véshíreket, s az egészről csak annyi volt igaz, hogy Ziman András kocsis este fél 10 óra-
kor bekapott állapotban, nagyhangon hirdette az ő *szocialista* voltát, s midőn a lárnára a megjelent birtokos csitítani kezdte, még jobban neki készült s agyonveréssel fenyegette a birtokost. A csendőrség előtt beismerte tettét s hozzátette, hogy a mult vasárnap valami izgatók jártak a faluban, kik felbujították a népet a birtokososztály ellen, s ennek következtében követte el sajnálatos tettét. A hatóság ennek nyomán keresi a bujtoatókat.

Ruttkán

teljes csendben és némán mult a csüttörtök s a munkásság bölcs és higgadt gondolkodásáról tesz tanúságot az az érett megfontolás, mely őket a pragmatika aláírására és minden zavargástól való távolmaradásra készítette.

Egyáltalán azt tapasztaltuk, hogy az öntudatos munkásság teljes komolysággal viselkedett a munkaszünetelés alkalmával, amit természetesen javukra ir minden helyesen gondolkozó egyén. Minden tüntetés azonban, mint fentebb be is bizonyítottuk, nem volt helyénvaló.

Vármegyei élet.

Közyülés.

A hosszú és érdekesnek mutakozó tárgysorozat dacára is csak igen gyér számban vonultak fel a mezei hadak, ugyannyira, hogy a lefolyt közgyűlést korántsem mondhatjuk népiesnek. Általában egy idő óta azt tapasztaljuk, hogy a megyeioizottsági tag urak igen keveset tördődnek a „közgyűlésekkel“, pedig ha valaha, ugy most volna szükséges, hogy tömeges megjelenésükkel demonstráljanak a hazafias párt tömörsége és egyöntetűsége mellett, most, midőn ellenségeink az egész Felvidéken — ugyancsak megfeszített munkával parkodnak bennünket kivetni ezideig becsülettel megtartott saíncainkból.

Nem tudom mi, de valami hiányzik belőlünk, ami hajdan hevülésre, dologra készítetett mindenkit, ha magyar ügyről volt szó! Bár meg

van róla a véleményünk! Tény az, hogy valóságos letargia szállta meg a magyarságot, ami legjobban szembe-ötlik akkor, midőn tekintélyes pártunk hang, helyeslés, minden felszólalás, véleményeserelés nélkül, hallgatagon végig ül egy ilyen közgyűlést! Az unalom szinte leri az arcokról!

Igy volt az most is! Az alispáni jelentés után, ami mindig csinál egy kis emóciót, az előadók gyorsan közölték a tárgyakat. Ugy délfel köztölték a sor a 34. pontra. Ez volt az útközöje a közgyűlésnek. A választó-kerületek újabb beosztása! Midőn Csepesányi főjegyző felolvasta az indványt, az öreg Mudrony ijedten kapta fel fejét! Mi ez...? Vanovics először elnyult ábrázattal nézett maga elé, azután meg mosolyogni iparkodott, mint a feldölt cseperes tót! Obuch János, a talpas tagtárs ur pedig kenetteljes ábrázattal nézett a plafonra, mintha csak azt mondta volna: Szervusz bizottsági tagság! De beszélt is a kis demagóg! Ma kivételesen a szokottnál sokkal nagyobb ostobaságokat. Szóval, a mai közgyűlésnek ez a pont adott egy kis élénkséget, mely a nemzetiségi urak minden erőlködése dacára is nagy szótöbbséggel elfogadtott.

Hopp! még volt valami. Mudrony Pál feljelentette az alispánt, hogy az ő klienseinek ügyeit késedelmesen intézi el. Csepesányi főjegyző aztán kimutatta, hogy Mudrony az ügyvéd, beugratta Mudrony-t a bizottsági tagot, mert a panaszlott ügyek annak rendje és módja szerint elintéztést nyertek. De hiszen ki ellen nem kért az öreg ur már fegyelmet? Hisz már a kuriát is megfegyelmizte egy izben!

*

Vármegyénk főispánja a közgyűlést pontban egynegyed 11-kor nyitotta meg. A bizottsági tagok szívelyes üdvözlése után, nyomban rátértek a napirendre, melynek első pontja

az alispáni jelentés

volt. Ebből a következőket emeljük ki: A junius havában megtartott közgyűlés óta sem a vármegyei tisztikarban, sem a községi tisztviselői karban változás nem történt. Ellenben a vármegyével szoros összeköttetésben álló állami alkalmazottak körében annyiban állott be változás, amennyiben a földmivélsé-
ügyi magyar királyi miniszter ur Weisz Lázár stubnyafütrői járási állatorvost Kőbányára, helyébe pedig Szeiler János állatorvost helyezte át Mezőtúrról.

Bejelenti, hogy a m. kir. bellügyminiszter ur elrendelte, hogy a vármegye területén levő trahoma lepte községekben mielőbb általános szemvizsgálatok tartassanak. Ezen rendeletek sürgős végrehajtása iránt a kellő intézkedések már is megtörténtek.

A mezőgazdasági állapotokról megemlé-keve, sajnálattal konstatálja az alispán, hogy a zöldtakarmánymeték és némileg a tavaszi kalászos növények kivételével a termés rossznak bizonyult, amennyiben a rozsvetés majdnem teljesen kipusztult, a burgonya pedig közepesen aluli.

A mezőgazdasági állapotokról kapcsolatosan mint különös kalamitást felhozza az alispáni jelentés a folyton fokozódó kivándorlást. A munkabíró emberek, még pedig mindkét nembeliek, pénzszerzés céljából Amerikába vándorolnak s csak azok maradnak itthon mezzei munkásnak, vagy cselédnek, akik vagy előregedtek, vagy erős munkára képtelenek s ezeket is testileg és lelkileg rongja az alkoholnak mértéken túl való élvezete.

Ezenfelül a munkásberek folyton emelkednek s már is elérték az alföldi munkásberek magasságát.

Ha most összehasonlítjuk az alföldi dus terméseket a mi terméseinkkel, másrészt az ottani és az itteni munkáviszonyokat, felfelé tekintve arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy ha mezőgazdasági állapotaink meg nem változnak, azok, kivált a középbirtokosra nézve, tarthatatlanokká lesznek.

Bejelenti végül az alispán, hogy a miniszterelnök úrtól egy rendelet érkezett hozzá, melyben, utalással a mindennapi szükségletek jelenlegi drágaságára, felhivatott, miszerint véleményezelgő nyilatkozni arra nézve, hogy mire intézkedések volnának életbeléptetendők ezen kalamitás megszüntetése érdekében.

Már előre is jelentheti az alispán, hogy a jelenlegi drágaság egyik oka abban rejlik, hogy a munka, illetve az előállítás költségei nagyon megrágták, mihez képest a munka eredménye is megrágtult. Miután pedig a munka olcsóbbá tételére ez idő szerint gondolni sem lehet, de talán nem is szabad, emélfogva, nézete szerint, az érdekek célravezető csak az lehetne, ha a termelés minden tekintetben intenzívebbé tétetnek, mely azonban csak akkor remélhető, ha az állami és társadalmi viszonyok megfelelően átalakulnának.

Az alispáni jelentés tudomásul vétele után a közönség áttért

a tárgysorozat többi pontjaira.

Tudomásul vette a belügyminiszter ur leiratát, melyben egy árvaszéki jegyzői állás szervezését engedélyezte, valamint azon rendeletét is, melyet a vármegyei díjnokok napidíjának felemelése végett kibocsátott.

Az anyakönyvi kivonatok díjainak kezelése ügyében alkotott szabályrendeletet rövid vita után változatlanul elfogadta.

A kereskedelemügyi miniszternek a privégei vasut kiépítésére vonatkozó rendeletére, mely szerint a miniszter a vonal kiépítését az anyagi hiánya miatt az állam terhére nem veszi, a közgyűlés elhatározta, hogy a vonalhoz kötött, mellőzhetetlen gazdasági érdekek miatt újból felír a miniszterhez.

A kéménysepréti szabályrendelet a miniszter által ajánlott módosításokkal elfogadtattat s egyben elhatározta a közgyűlés, hogy annakidején a szabályrendeletek egy-egy példányát alkalmazkodás végett minden községnek megküldi.

A belügyminiszter vonatkozó rendeletéből kifolyólag elhatározta a közgyűlés, hogy a vármegyei ebadóalap 1905. évi számadás szerinti állagát ketté választja s annak egyik felét ezentul mint állattenyésztési ebadóalapot kezeli.

Biharvármegyének a korszmák és italmérési helyiségeknek vasár- és ünneppanokon való nyitvatartása korlátozását célzó feliratá-

nak pártolását, Klein Emil bizottsági tag lelkes érvelése után nemcsak hogy elhatározta, de azon túlmenve, újból, sürgetni fogja e tárgyban már évekkal előbb hozott szabályrendeletének jóváhagyását, mely az említett átirat tartalmánál jóval nagyobb korlátokat szab.

Zemplén vármegye átiratát a halálbüntetés eltörlése, valamint a tényleges szolgálatban álló katonákra a büntető törvény hatályának kiterjesztésére vonatkozó átiratát tudomásul vette.

Nagyvárad város közönségének a lövésény fogadások eltöltése, az osztályorszájátékok eltörlése, valamint a tőzsdel játékok korlátozása, Jásznagykunszabolc vármegye közönségének a gazdasági érdekképviselőre vonatkozó átiratát pártolja.

Arad sz. kir. város közönségének a március 15-re vonatkozó, továbbá Győr szab. kir. város közönségének a földmívelőnép közterheinek apasztása, az alkotmány védelme, a vármegyei számvévségek visszaállítása, Temes- és Sárosmegyéknek a katonai előfogató pót díjak megértése tárgyában hozott határozatait, illetve átiratait tudomásul vette.

A vármegye 1908. évre szóló költségvetése a számvévség előadásában elfogadtattat.

Ezután következett a vármegyei szervezési szabályrendelet némely részeinek megváltoztatása iránti indítvány:

a) Hogy jövőben a priekopai törvényhatóság bizottsági tagválasztó kerületnek székhelye Ruttkára helyeztessék át.

b) Hogy a kostyáni törvényhatóság bizottsági tagválasztó kerületből Draskócolóna község a szklabinai választókerülethez, Tarnó község pedig a pribóci kerülettel a kostyánihoz csatolassék.

c) Hogy a szklabinai választókerülettel Nolos és Koszánk községek a szucsányihoz, a pribóci kerülettel pedig Lászkár a mosóci választókerülethez helyeztessék át.

Az indítvány megokolásában azt mondja, hogy eme változtatásokat a közlekedési és egyéb célszerűségi okok tették kívánatossá.

Ameldestvíen először Mudrony Pál emelkedett szólásra, ki a belügyminiszter jóváhagyásától teszi függővé az indítványhoz való hozzájárulását. Ezt az ellenvetést felesleges volt ugyan felhozni, mert ez természetes. Vanovics János egy bizottság élé kívánja az indítványt juttatni, ki a többi kerületek beosztása iránt is intézkedni lett volna hivatva, Obuch János, a kis demagóg szintén okvetetlenkedett neveltséges stílusával. Az alispán megindoklása után a választmány az indítványt nagy szótöbbséggel magáévá tette.

Az indítvány elfogadása után megállapítottat a mezőgazdasági bizottság, a mi után több kisebb községi ügy tárgyalattat.

Végül a vármegye alispánjának indítványára elhatározottat, hogy a folyó évi bizottsági tagválasztások november hó 25, 26, és 27-en ejtetnek meg.

Az időközben beérkezett darabok lefoglalása után, melyek közül legérdekesebb volt Mudrony Pálnak az alispán ellen megindítandó fegyelmi ügyében beadott indítványa, melyről a tárgyalás során kislult, hogy: *parturiunt montes et nascitur ridiculus mus*, vármegyénk főispánja, a közönség lelkes óvációja közt az ülést bezárta.

H I R E K.

Áthelyezés. Lapunk helyettes szerkesztőjét a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur Kostyánból a Jahodnikon felállított állami népiskolához helyezte át. Miután ezt az örvendetes hírt itt regisztráljuk, reméljük, hogy a közvetlen érintkezés csak növelni fogja benne azt a nemes ambíciót, hogy az írás mesterségében eddig kifejtett tevékenységét még inkább fokozza. Helyébe Krausz Győző neveztetett ki Kostyánba.

Az ifjuság kegyelote. A helybeli felső kereskedelmi iskola növendékei ez idén is kegyelettel ünnepelelték meg a magyar szabadságharc vértanuinak emlékét. A folyó hó 6-án ugyanis Boldis Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató személyes vezetése mellett gyönyörű koszorut helyeztek el Lahner György vértanúságot szenvedett tábornok Nécspálon emelt szobrára.

Házasság. Lászlófalvi Velits Sándor, kiskiráói birtokos, a folyó hó 5-én vezette oltárhoz kiskiráói és bisztricskai Lehoczky Emmát, néhai Lehoczky Nándor leányát.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága a f. hó 9-én tartotta meg a rendes havi utóállításokat Csóka alezredes vezetése mellett. A polgári elnök teendőit vármegyénk alispánja teljesítette.

Björnson és Tolstoj informálói. Erdékes talányt fejt meg a „Slovenské Noviny“ című tót lap, amikor legutóbbi számában megmondja, hogy kik ösztökélték Björnson és Tolstojt a magyar közoktatásügyi miniszter ellen intézett támadásaikra. Eszerint a két nagy író informálói három cseh, névszerint Kálal Károly, Léderer Ede és Heydock. Három fanatikus pánszláv ez, akik maguk sem ösmerik a magyarországi viszonyokat, de mint a cseh-tót egység ürgöngű hivoi, hazug információkkal szolgálták Björnsonnak és Tolstojnak. A két nagyon öreg ember beugrott a fullentéseknak, amit csak sajnálni lehet. De miután az ugratók közönséges neve kiderült, igazán nem lehet jelentőséget tulajdonítani a magyarellenes támadásoknak, bármily európai hírt emberek is voltak azok, akik a három cselnek beugrottak.

Hogy osinálódttak a tót népgyűlések. Jelének Bertalan szucsányi körjegyző felkérte Hodza János szucsányi evangélikus lelkészt, hogy miután a Slov. Tyžd. szerint a 6-án megtartani szándékolt népgyűlés szónoklál ő van megjelölve, a gyűlés engedélyezése iránt szükséges lépéseket tegye meg. Erre Hodza kijelentette, hogy ő a népgyűlésről mit sem tud, őt senki a beszéd megtartására fel nem szólította, s így nincs is módjában, hogy lépéseket tegyen a népgyűlés érdekében. Ez az egy eset is jellemzi a meghirdetett száz nemzetiségi népgyűlést.

A cigarettázás szenvedélye ragadta Ambrus József és Bukova József pribóci lakos mezőgazdasági cselédeket, midőn a folyó hó 7-én Haas Ignác korszmájában míg a gazda másutt volt elfoglalva, néhány doboz cigarettát magukhoz vettek s azzal továbbállni ipar-

codtak. A tulajdonos azonban észrevette a tolvajlást és a szenvedélyes cigarettázóktól elszedte a lopott holmikat. A dologban csak az volt a furcsa, hogy még a tolvajoknak állt feljebb s mérgükben bezúzták a korcsma összes ablakait, sőt magát a tulajdonost is életveszélyes fenyegetésekkel illették. A tolvajok ellen a feljelentés megtörtént.

Elnökválasztás. Liptószentmiklósról írja tudósítónk: A helybeli Chewra-kadisa (szentegylet) e hó 6-án elnökválasztó közgyűlést tartott, melyen elnökké Haasz Jakabot, alelnökké Neumann Hermant és választmányi taggá Stein Ferdinándot választották. Ez évben ugyanis a Chewra-kadisa elnöke és alelnöke rövid egymásutánban meghaltak.

Özv. Vladár Pálné született Ruttkay Paulina †. Tomcsányi Mórné született Vladár Máriát és Rosza Jánosné sz. Vladár Bertát, valamint családjaikat sulyos csapás érte az elmúlt héten szeretett anyjuknak f. hó 1-én történt gyásos elhunytával. A 80 éves aggyuriasszonyt 9 hónapig tartó sulyos betegsége alatt családja a legnagyobb odaadással ápolta, de több megmenteni nem lehetett. Kedden délen megváltotta a Mindenható kínos szenvedéseitől. Az elhunyt urnó temetése Nagycsepényen vette kezdetét, honnan rövid megálás és ima után a megtört gyászoló család és nagyszámú rokon, továbbá Justh Ferenc főispán, Justh Kálmán atyjával és Anna nővérével élén a vidék összes előkelőségétől, az elhunytak számos tisztelőjétől, a nagycsepényi tiszoltögyesület tagjaitól kísérvé, hosszú kocsimenetben szállították át a boldogultnak hült tetemét Ivánkafalvára, hol az ág. hitv. ev. templom hajójában tették a halottat disztravatalra. Az egybegyűlt gyászoló közönség előtt egy magyar ének elhangzása után Klimó Vilmos püspöki ev. lelkész magas szárnyalású s lélekemelő magyar s utána főt beszédet mondott az elhunyt felett.

Rajtvesztett betörő. Engel Róbert schonbergi illetőségi festősegéd a folyó hó 5-én éjjel betört Matula Mária helybeli lakos szállására. A szekrényeket, ládákat felfeszítvén, miután semmi értékes ingószágot nem talált, a szegény asszony 6 koronát kitévő készpénzt vette magához. A csendőrség a feljelentés után rögtön megindította a nyomozást s a tolvaj letartóztatva.

Duhaj legények csendháborításáról ad hirt blatnicai tudósítónk. Lupták Pál és Malina András együtt mulattak Braun Joakim vendéglőjében. Miután a korcsmáros látta, hogy a legényeknek már elég, sem szep szóra, sem könyörgésre nem volt hajlandó nekik bort adni. A becsipett alakok ezért bosszút forraltak. Mikor már a korcsmáros lefelejt, nagy lármá közl visszatarék a korcsma elé s éktelen káromkodások közt bevették a korcsmahelyiség összes ablakait. A korcsmáros feljelentette az esetet az illetékes hatóságnál.

Tűz volt Turánban az elmúlt het szombatián. Féltilzenegykor kigyuladt Kapusza Batoch János lakóháza, mely a falu közepén, közvetlen a községen keresztül folyó patak mellett van. Es ez volt a szerencse, mert a bőséges víz közelsége következtében a tüzet alig másfél óra alatt sikerült teljesen lokalizálni. A tűz keletkezési okát eddig még nem sikerült megállapítani. — Tűz volt a múlt héten Liptószentivánon mely este 9 órakor ütött ki. Az evang. templom és az iskola is a tűz

martaléka lett. — E hó 8-án Znióváralján, hol Duhony József zniói lakos, Benisek Imre ugyanottani r. k. plébános csürje közelében lekvárt főzött, amely alkalommal a nagy szél következtében a csür tüzet fogott és beégett.

Gyanus holmik. Tiroler Samu ruttkai lakosnál feljelentés folytán házkutatást tartott az ottani csendőrség. Ez alkalommal számtalan oly tárgya bukkant a kutató hatóság, melynek eredetére a nevezett elfogadható felvilágosítást adni nem tudott. A holmik közt több elhasznált marhalével, továbbá régi órák, aranygyűrűk és fülbevalók mint zálogtárgyakat tartott vissza nevezett a nála megszállóktól. A vizsgálatot megindították.

A fővárosi üzemleire emlékeztet bennünket Wix Miksa helybeli fűszer-, csemege- és porcellánkereskedése, melynek a régi helyiségből a fűtőre levő fényesen berendezett új üzlethelyiségbe való áthelyezéséről mult számunkban emlékeztünk meg. Aki feljegyzésre méltó dolgot óhajt látni, az tekintse meg e látványosságzámába menő üzletet.

Véres verokedés. A Szklénó község melletti sikerdében dolgozó Predács József és Weisz Pál erdei munkások bérfizetés alkalmával folyó hó 8-án este összeveszttek s késeiket kirántva, Weisz Predácsnak a nyakán mély vágási sebet ejtett, — Weisz is megsérült, de csak könnyebben.

Betörés. Roch Ármin priekopai korcsmáros üzlethelyiségébe eddig ismeretlen tettesek betörték az elmúlt hét folyamán. Felfeszítve a lezárt pénzesfiókot, abból az ott talált 35 korona készpént, az üzletből pedig több korona értékű italt és élelmiszert magukhoz véve, megugrottak. A csendőrség erőlyesen nyomoz a betörők után.

Gyengeséget,

akár szervezeti fejletlenségéből, akár betegségéből származék, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyogyereje, s emellett

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vételjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

üzletes és könnyen emészthető.

A legmakasabb beteg is gyorsan hozzászokik a SCOTT-féle Emulsióhoz, mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárterekben.

KÖZGAZDASÁG.

A legelő és rét javítása.

Lapunk egyik t. olvasója kérdést intéz legelője és réteje feljavítása tárgyában.

Írja, hogy van 180 hold legelője, könnyű homoktalaju, melynek egy része mélyebben fekszik ugyan, de nem vizzállós. E legelője ugyan nagyon ellévén mohásodva, attól gyakori fogsolás által már kitisztította ugyan, de most meg azt tapasztalja, hogy a fl

nyagon ritka rajta s nem is bokrosodik. Miután pedig nem rendelkezik annyi istállótrágyával, amennyit legelőjének megjavítására szükséges, kéri, hogy műtrágyákkal érne-e el eredményt, s minő műtrágyákat kellene használnia.

Elmondja azután, hogy o mellett van egy ugyanilyen talaju, de mélyebben fekvő réteje, amely ugyancsak gyenge hozamot ad évek óta; óhajtna tehát flmagkeverék s műtrágyák alkalmazásával nagyobb eredményt elérni; kéri, minő keveréket és műtrágyát használjon, mely időben szórja el, s végül, hogy szénakaszálás után es ősszel nincsen-e a réteknél és legelőnek hátrányára a boronálás. Tisztelt előfizetőnk kérdésére most már a következőkben válaszolunk.

A könnyű homoktalaju legelő s rét, melyen a trágyázás hiányában a fűállás ritkás, a műtrágyák alkalmazásával feljavítható következő eljárás szerint. Kat. holdanként 250 kg. thomassalak és 100 kg. 40% kálitrágya összekeverve, késő ősszel kiszórandó; ha a rétet s legelő tavasszal hosszabb ideig viz alatt állana, csakis ez esetben ajánlatos a kiszórást tavaszra halasztani. Ezen trágyázással azonban csak a pillangósvirágú növények fejlődésének kedvezünk, a fűfélék gyarapodására — ami szintén igen fontos — nitrogéntrágyát is kell adni. Ezen elv legjobban a chilisálétróm, melyet korán tavasszal kell kiszórni, kat. holdanként 40—45 kg.-ot számítva; ha a sarjút is javítani akarjuk, az anyaszéna letakarítása után 20—25 kg. újlag kiszórandó. A kálifoszfatrágyázás eleinte 2, később 3 évenként megismétlendő, a chilisálétróm azonban — ha erre szükség van — évenként alkalmazandó. Egyelőre a flmag felültetésétől el lehetne tekinteni s a műtrágyák hatását bevárni. A rétek s legelők őszi fogsolása, különösen a mi viszonyaink között, ahol a herefélék nem dominálnak, feltétlenül előnyös.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara

értesíti az Ausztráliába exportáló cégeket, hogy az ausztráliai új kereskedelmi törvény közzététele óta az ottani vámhivatalok részéről a törvény alkalmazása tekintetében figyelemreméltó változások történtek, amelyek közül különösen említést érdemel az, hogy a származást feltüntető jelzések valamennyi Ausztráliába bevitt árunál elmaradhatnak, ha azokon semmiféle olyan angol nyelvű jelzés nincs, ami a valószínű más származási jelzés látszatát kelthetné. Közéleti felvilágosítást a kamara titkári hivatala ad.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara

értesíti az érdekelteket, hogy a kamara előterjesztésére a vallás- és közoktatástügyi kormány a középítkezéseknél követendő eljárás tekintetében intézkedést az iránt, hogy nyilvános árleltések alkalmából vidéki vállalkozók bánatpénzeiket akár az állampénztárnál vagy kiíró hivatal pénztáránál, akár pedig bármely állampénztárnál és adóhivatalnál letelhessék. A bánatpénzek letéti nyugtáit a miniszterium segédhivatali főigazgatója kívánatra postán is elküldi. A vidéki vállalkozókkal kötött szerződések aláírása tekintetében azon célszerű eljárás rendelkezést el, hogy a kincstári jog-ügyigazgatóság megkeresésére a vállalati szerződésekkel a m. kir. államépítészeti hivatalok irassák alá.

A kereskedelmi pálya érdekében. A kereskedelem rendezetlen érdekeinek egyike a kereskedelmi munkaközvetítés. Ez okozza, hogy egyfelől a kereskedők nehezen tudnak az igényeinek megfelelő segédhez jutni, másrészt pedig hogy az alkalmazottaknak nagy csoportja oly nehezen szabadul ki az állálatanságból. Ezen a hiányon, főként a Délvidékre és Erdélyre kiterjedően, mindjobban igyekszik segíteni az Aradi Kereskedők köre, amely állandó állásközvetítő irodát rendeztesített, s annak működését egyre kibővíti. Az osztály minden díj nélkül állásba juttat mindenféle szakbeli kereskedelmi alkalmazottakat, városokba, mezővárosokba, ugyszintén férfi és női irodai alkalmazottakat. Az osztály emellett díjtalanul elhelyez tanoncokul olyan ifjakat, akik a kereskedői pályára óhajtanak lépni. Minden erre vonatkozó megkeresés az Aradi kereskedők köre állásközvetítő osztályához, Aradra címezendő. A humánus alapon működő közzerdeku intézmény bizonyára vidékünk érdekeljeinek figyelmét is megérdemli s nekik is jelentős szolgáltatokat tehet.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

HÉDA B. (Mikes és Tsa utóda)
fűszer-, csemegekereskedése Turócszentmárton

Állandóan raktáron vannak:

Valódi francia és magyar pezsgők;
Malaga, Sherry, Madeire spanyol borok; palack-borkülönlegességek, asztali borok; valódi angol rum; mindenféle likőrök; — „Lacrimay Christian“ gyomorerősítő ital, különösen nők részére ajánlható.

Csemegeezőző nagyban és kiesinyben!

ÁSVÁNYVIZEK!

Legolcsóbb kávébevásárlási forrás!

□ □ Hengermalmi lisztraktár! □ □

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomosillapító szernek bizonyult **köszvénynél, oszánál és meghűléseknél**, bedörzölesképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlások óvatosság legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott doboza van osomagolva. Ára üvegekben K-80, K 140 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

B A R O S

Hiányos borok

és más betegségek javítására nincs jobb és megbízhatóbb szer, mint törvényeink szerint megengedett és a bel- és külföldön általánosan legjobbnak elismert **BAROS-féle**

borerősítő (hektoliterenként 1/2—1 kg.) kilója 4— K purin (kl-ként 5—6 deka) kilója 12— K, dekája —16 f. derítő 12 hl-hez 2— K 25-höz 3— K 50-hez 5— K savtalanító (hl-ként 1/4 kg.) kilója 2-40 K szagtalanító (hl-ként 1/4—1/2 kg.) kilója 5-20 K törőt vagy nyulós borjavító-szer (hl-ként 1/2—1 kg.) kilója 4-40 K.

Továbbá az összes létező borászati pincegazdasági cikkek és gépek. **Árjegyzék és utasítás ingyen.** 50 K-ig utánvétellel, azon felül megállapodás szerinti időre is szállítók.

Központi iroda és elárúsító hely:
Budapest, VII., Dohány-u. 1. depot 40.
Telefon szám: 8—72.

Rum, likőr és egyéb szeszes italok készítéséhez szükséges kompozíciók gyára:
I., Városmajor-utca 42. (Saját ház)
Telefon: 45-45.

TÁRSADALOM

és

A NEMI KÉRDÉS

FÉNYES LÁSZLÓ
szencziációs könyve.

80 fillérért
minden hírlap-
árusítónál kap-
ható.

Üzletáthelyezés!

Üzletáthelyezés!

Üzletemet a múlt hét folyamán a főtéren levő házamnak újonnan berendezett helyiségeibe (volt Turóci Hitelbank) helyeztem át, hol azt az eddiginél még nagyobb mértékben fogom tovább vezetni. A n. é. közönséget kérem b. bizalmával engem továbbra is megtisztelni.

WIX MIKSA fűszer-, csemege-, porcellán- és üvegeskereskedő **Turócszentmárton**

T. c.

Van szerencsém szives figyelmét azon körülményre felhívni, miszerint az ország minden részében előnyösen ismert, 1810-ben alapított

HALTENBERGER BÉLA, KASSA

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó-gyári céget Turócsvármegye részére én képviselem. Elvállalok a legutányosabb árak mellett festés és vegyi tisztításra férfi- és női ruhákat, függönyöket, nyakkendőket, kézimunkát, keztüit stb., továbbá gőzmosás és vasalásra gallérokat, kélzöket, ingeket és egyéb fehérneműt. — **Gyászestben** ruhák soron kívül gyorsan festetnek feketére. A t. felek a képviselést igénybevétele által megszabadulnak a csomagolás kellemetlenségeitől, valamint a postaköltségektől. — Számos megbízást várva, maradok teljes tisztelettel

REISZ LIPÓT
Turócszentmárton.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatása

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR“ gyógyszerár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

Eljen!

Egger mellpasztillája hamar meggyógyított!

Kapható Turócszentmártonban: **Toperczer Sándor** gyógyszerertárában

TÉLI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1907. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:				Turócszentmárton—Budapest:			
Gyv. ind.	délután 3:30,	érk. este	10:21	Gyv. ind. reggel	6:08,	érk. délután	12:40
Szv. "	délelőtt 9:20,	" "	7:56	Szv. "	" 8:41,	" este	7:05
Gyv. "	reggel 7:15,	" délután	1:38	Gyv. "	délután 2:54,	" "	9:10
Vv. "	éjjel 11:10,	" délelőtt	11:41	Vv. "	" 4:57,	" reggel	5:20
Szv. "	délután 5:35,	" reggel	4:18	Szv. "	este 11:35,	" délelőtt	9:45
Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:07, é. reg. 7:41				Jánoshegyre i. d. u. 12.06, é. d. u. 3:27			
Turócszentmárton—Ruttká:				Ruttká—Turócszentmárton:			
Gyv. ind.	délután 1:39,	érk. délután	1:47	Gyv. ind. délután	2:45,	érk. délután	2:53
Szv. "	este 7:57,	" este	8:06	Szv. "	reggel 8:30,	" reggel	8:40
Gyv. "	" 10:22,	" "	10:30	Gyv. "	" 5:59,	" "	6:07
Szv. "	reggel 4:20,	" reggel	4:30	Szv. "	este 11:22,	" este	11:33
Vv. "	7:42,	" "	8:01	Vv. "	délután 4:45,	" délután	4:56
Vv. "	délelőtt 11:42,	" délelőtt	11:53	Vv. "	délelőtt 11:16,	" "	11:33
Budapest ny. p. u.—Zsolna:				Zsolna—Budapest ny. p. u.:			
Gyv. ind. reggel	7:20,	érk. délután	1:33	Gyv. ind. éjjel	3:46,	érk. reggel	9:25
Szv. "	" 9:20,	" este	8:30	Szv. "	reggel 7:18,	" este	5:55
Gyv. "	este 6:55,	" éjjel	12:24	Gyv. "	délután 3:14,	" "	9:45
Szv. "	" 10:30,	" reggel	7:16	Szv. "	este 9:15,	" reggel	6:35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:				Ruttká—Kassa.			
Szv. ind. reggel	5:30,	érk. délután	12:24	Gy. ind. reggel	4:05,	érk. delelőtt	8:35
Szv. "	" 7:40,	" "	2:04	Szv. ind. reggel	4:57,	érk. delelőtt	11:55
Gyv. "	délután 12:05,	" "	5:30	Szv. "	" 8:35,	" délután	3:45
Szv. "	" 12:35,	" este	8:08	Gyv. "	délután 12:30,	" "	5:03
Szv. "	" 3:52,	" "	11:03	Szv. "	" 2:30,	" este	8:55
Gyv. "	este 7:42,	" "	12:08	Szv. "	" 4:18,	" éjjel	11:35
				Liptószentmiklósta Svz. i. este 8:44 é. 10:10			
Ruttká—Zsolna:				Zsolna—Ruttká:			
Szv. ind. reggel	4:48,	érk. reggel	5:15	Gyv. ind. reggel	3:39,	érk. reggel	4:01
Szv. "	délután 12:50,	" délután	1:20	Szv. ind. reggel	4:21,	érk. reggel	4:47
Szv. "	" 2:21,	" "	2:45	Szv. "	" 7:40,	" délelőtt	8:12
Gyv. "	" 5:38,	" este	6:00	Gyv. "	délután 12:04,	" délután	12:26
Szv. "	este 8:33,	" "	9:00	Szv. "	délután 1:55,	" "	2:20
Szv. "	éjjel 11:17,	" éjjel	11:45	Szv. "	" 3:33,	" "	4:00
Gyv. "	" 12:12,	" "	12:34	Szv. "	este 9:01,	" este	9:30
Vv. "	délelőtt 8:13,	" délelőtt	8:39	Szv. "	este 7:20,	" "	7:50

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta	4.39	indul	Berlin	érkezik	11.22
"	10.05	"	Breslau	"	5.55
"	1.14	"	Oderberg	"	2.57
"	5.59	"	Ruttká	"	10.30
"	12.40	érk.	Budapest k. p. u.	indul	3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tulfekvosatlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között.

7.15	3.30 i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55 i. Bpapest ny. p. u. é.	25	9.45		
1.47	10.30 é. Ruttká	i. 5.59	2.45	1.33	12.24 é. Zsolna	i. 3.46	3.14		
—	5.55	" Breslau	10.05	6.10	10.35	5.55	" Breslau	10.05	6.10
—	11.22	" Berlin (Fridrstr.)	4.39	11.31	5.26	11.21	" Berlin (Fridrstr.)	4.39	11.13